

Podstawy instytucjonalne przełomowej transformacji energetycznej

Panel tematyczny w ramach Konwersatorium „Inteligentna Energetyka”
organizowanego z inicjatywy prof. dr hab. inż. Jana Popczyka

Michał Krzykowski

Centre for Critical Technologies Studies, <https://www.ccts.us.edu.pl/>

UNIVERSITY OF SILESIA
IN KATOWICE

„Instytucje tworzą „tkaninę” naszego świata społecznego. Im więcej w nim instytucji, tym ciaśniej jest on zapleciony”.

Rahel Jaeggi, *Was ist eine (gute) Institution*

Bernard Stiegler i Kolektyw Internacja

Konieczna bifurkacja. „Nie ma alternatywy”

techniki • technologie • technostera

Redakcja

Bernard Stiegler
i Kolektyw Internacja

Konieczna bifurkacja

„Nie ma alternatywy”

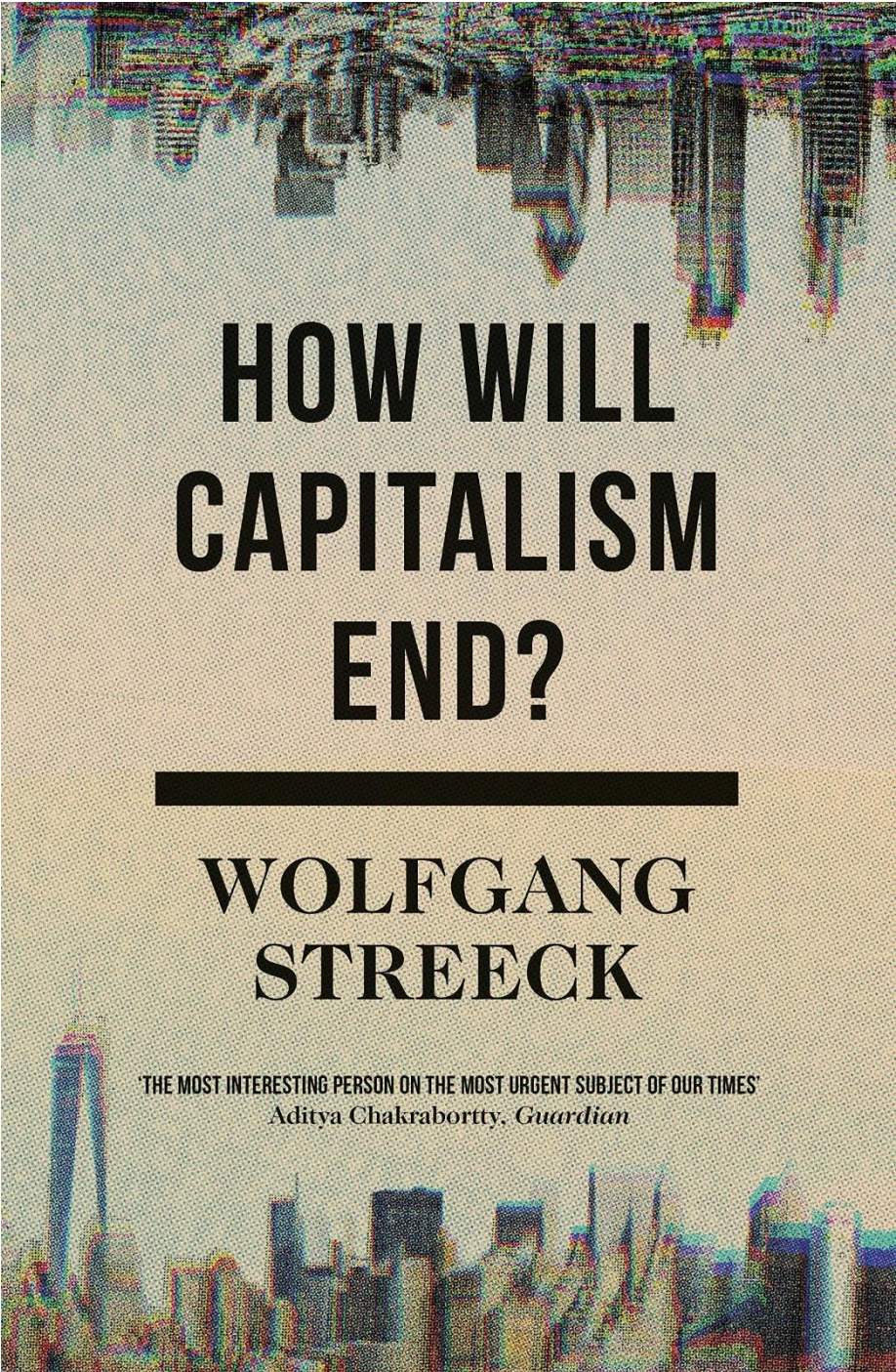
UNIWERSYTET ŚLĄSKI
WYDAWNICTWO

Instytucje to infrastruktura życia społecznego. Dlatego badanie ich trwałości albo ich upadku jest niezwykle interesującym przedmiotem filozofii społecznej.

Filozofię społeczną warto jednak połączyć z filozofią techniki, ponieważ wówczas uzyskujemy wgląd w to, jak bardzo ta infrastruktura życia społecznego zależy od działania technologii.

„Instytucje to elementy składowe porządku społecznego: reprezentują one społecznie usankcjonowane, czyli zbiorowo wprowadzane w życie oczekiwania względem zachowania się określonych kategorii podmiotów lub wykonywania pewnych czynności. Zazwyczaj pociągają one za sobą wzajemne prawa i powinności, jakie mają podmioty, rozróżniając czyny odpowiednie i nieodpowiednie, właściwe i niewłaściwe, »możliwe« i »niemożliwe«, a także organizując zachowanie w przewidywalne i godne zaufania wzorce”.

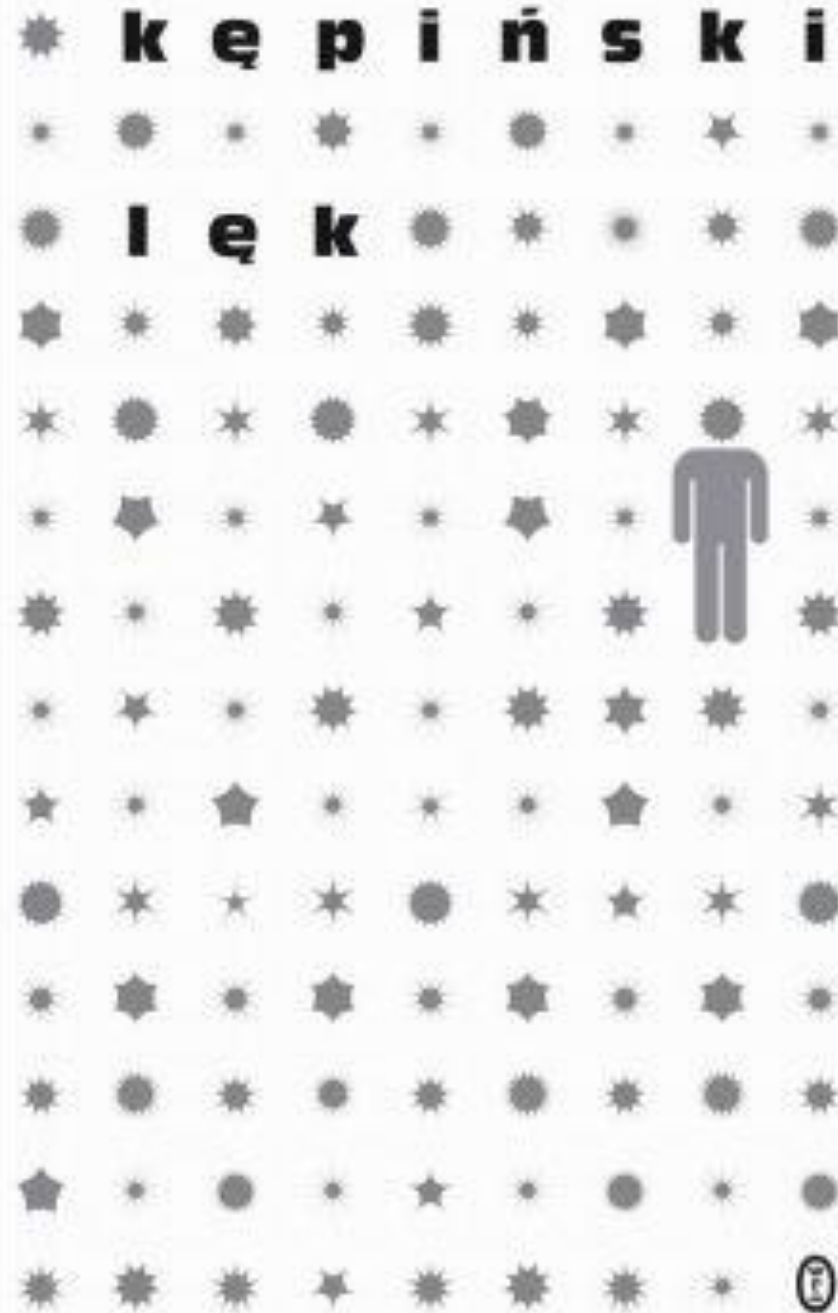
Streeck, Wolfgang and Thelen, Kathleen (2005) Institutional change in advanced political economies. In: Streeck, Wolfgang, and Thelen, Kathleen (eds) Beyond Continuity: Institutional Change in Advanced Political Economies. Oxford: Oxford University Press, pp. 1–39.

HOW WILL CAPITALISM END?

WOLFGANG
STREECK

'THE MOST INTERESTING PERSON ON THE MOST URGENT SUBJECT OF OUR TIMES'
Aditya Chakraborty, *Guardian*

„Jak odległą wizją jest automatyczna fabryka lub taśma montażowa bez udziału człowieka – zadecyduje tylko to, czy będziemy chcieli włożyć w rozwiązanie pewnych problemów technicznych wysiłek równie wielki jak ten, który włożono na przykład w rozwój techniki radarowej w II wojnie światowej”.

Norbert Wiener, *Cybernetyka, czyli sterowanie i komunikacja w zwierzęciu i maszynie*, tłum. Jerzy Mieścicki, PWN, Warszawa 1971, s. 53.

„[Maszyny] dadzą rasie ludzkiej zastęp nowych i niesłychanie sprawnych mechanicznych niewolników, którzy będą pracować zamiast ludzi. Taka praca mechanizmów ma wszystkie ekonomiczne właściwości pracy niewolniczej, choć w przeciwieństwie do pracy niewolniczej nie nosi piętna ludzkiego okrucieństwa. Jednakże każda praca, godząca się na konkurencję z pracą niewolniczą akceptuje warunki pracy niewolniczej i w zasadzie sama jest pracą niewolniczą. Kluczowym słowem powyższego zdania jest **konkurencja**. Być może dla ludzkości jest bardzo dobrą rzeczą mieć maszyny, uwalniające ją od [...] niewdzięcznej pracy, a może tak nie jest. Nie wiem.”

Norbert Wiener, *Cybernetyka, czyli sterowanie i komunikacja w zwierzęciu i maszynie*, tłum. Jerzy Mieścicki, PWN, Warszawa 1971, s. 53.

„Nowoczesna rewolucja przemysłowa zmierza do zdevaluowania ludzkich mózgów, przynajmniej w dziedzinie podejmowania prostszych, bardziej stereotypowych decyzji. Oczywiście, podobnie jak zdolny stolarz, zdolny mechanik, zdolny krawiec przeżył w pewnym sensie pomyślnie pierwszą rewolucję, tak zdolny administrator czy administrator przeżyje drugą. Jednakże jeśli dokona się druga rewolucja, przeciętny człowiek o średnich, lub mniej niż średnich uzdolnieniach, nie będzie miał do sprzedania niczego, co byłoby warte czyichkolwiek pieniędzy.

Rozwiązaniem jest oczywiście oparcie społeczeństwa na wartościach ludzkich, a nie na kupnie i sprzedaży. Na to, by dojść do takiego modelu społeczeństwa, trzeba wiele walki; w najlepszym razie – walki na płaszczyźnie idei, a może i poza nią – któż to wie.”

Norbert Wiener, *Cybernetyka, czyli sterowanie i komunikacja w zwierzęciu i maszynie*, tłum. Jerzy Mieścicki, PWN, Warszawa 1971, s. 54.